

Wetenschappen • Historische figuren van het zeewetenschappelijk onderzoek

Alphonse Meunier

Alphonse Meunier, portret. (Hegh, 1920)

Alphonse Meunier (Lessines, 15 augustus 1857 – Leuven, 19 februari 1918) was professor aan de Katholieke Universiteit van Leuven en tevens erekanunnik van de kathedraal van Doornik.

Meunier heeft prachtig gedetailleerde tekeningen van het microplankton van de Zuidelijke Noordzee, de Barentszee en de Karische Zee gemaakt.

Levensloop

Alphonse Meunier werd geboren op 15 augustus 1857 te Lessines. In zijn jeugd deed Meunier niks liever dan het tastbaar maken van zijn dromen (veelal over organismen uit de kleine dierenwereld) door middel van tekeningen of modellen. Deze passie bleef hij zijn hele leven behouden.

Meunier volgde zijn secundaire studies aan het kleinseminarie van Bonne-Espérance. Na zich drie jaar verdiept te hebben in de theologie aan het grootseminarie van Doornik, vertrok Meunier naar Leuven. Hier werd hij wat later, onder leiding van Jean-Baptiste Carnoy, met de grootste onderscheiding doctor in de natuurwetenschappen.

Meunier werd professor aan de Katholieke Universiteit van Leuven en erekanunnik van de kathedraal van Doornik. Alle tijd die hij niet aan zijn lessen of excursies besteedde, gingen naar het bestuderen van microscopische éencelligen op zijn kleine appartement van het Justus Lipsiuscollege. Meunier was een uitstekend graficus maar de intensiteit waarmee hij zijn tekeningen blijkbaar maakte, werd hem tenslotte fataal. Hij stierf vrij jong op 19 februari 1918 te Leuven.

Zijn werk en het belang voor kust- en zeeonderzoek

Meuniers eerste werken handelden over de structuur van zaadkorrels en de anatomie van hout. Reeds toen al vergezelden gedetailleerde figuren zijn publicaties en verzocht hij zijn lezers meer belang te hechten aan zijn afbeeldingen dan aan zijn tekst.

Schitterende detailtekeningen van microplankton uit de Noordzee en Arctische zeeën

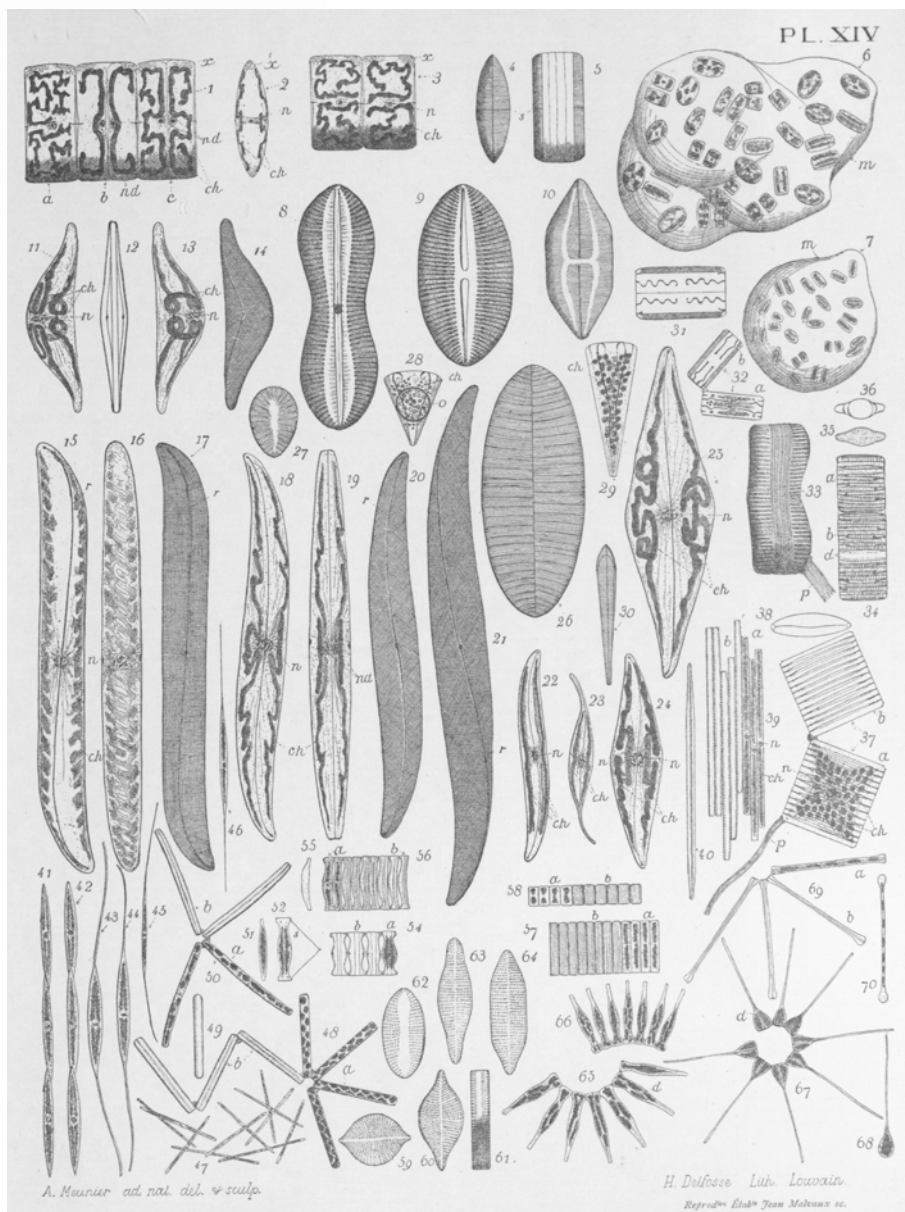
In 1904 stelde professor Gustave Gilson hem voor om microplankton, dit zijn drijvende eencellige organismen, te gaan bestuderen. Gilson bezorgde hem ongelooflijk veel materiaal, afkomstig van zijn uitgebreide staalnames in de Zuidelijke Noordzee. Meunier pakte deze taak op dezelfde intense manier

aan als zijn vorige onderzoeksonderwerpen.

Zijn "*Microplankton de la Mer Flamande*" (1913 – 1919) vormt een sleutelpublicatie uit zijn oeuvre met bijzonder veel gedetailleerde en volledige tekeningen van kiezelwieren en andere micro-organismen.

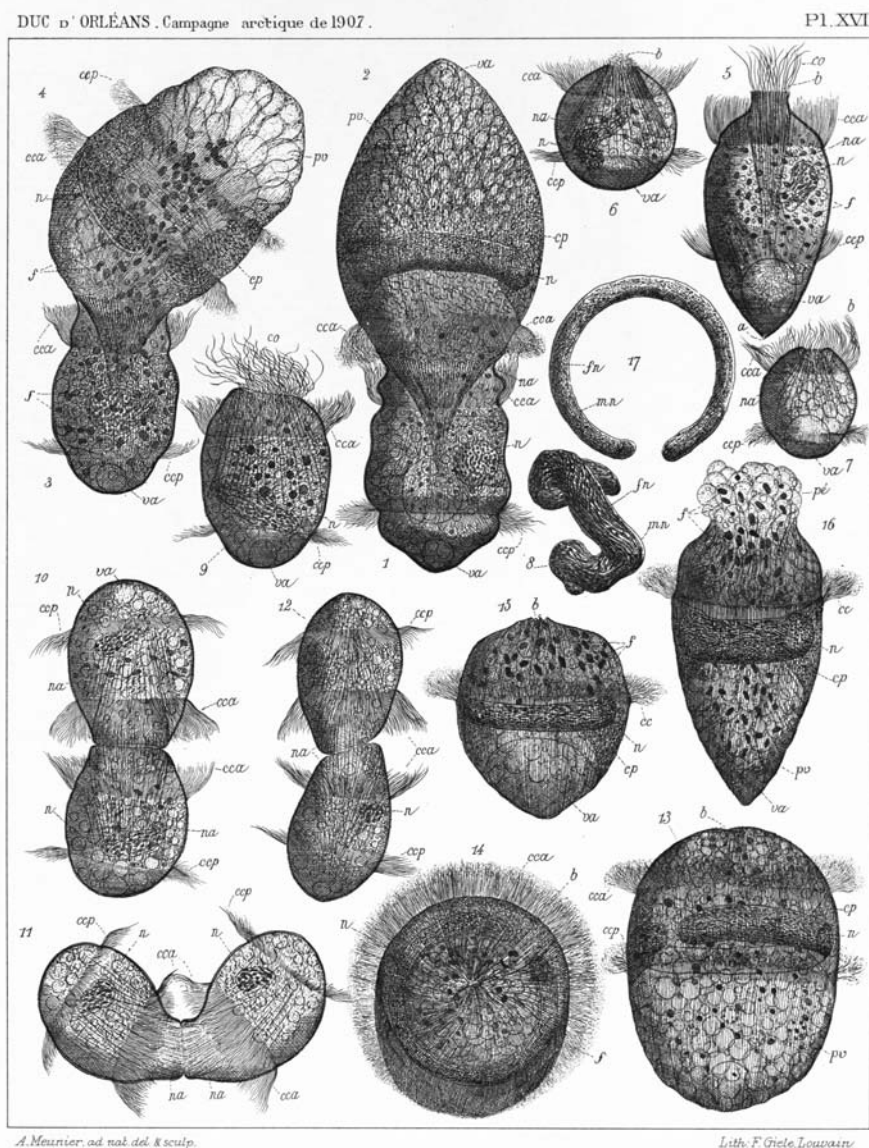

Eén van de vele platen met kiezelwieren uit "*Microplankton de la Mer Flamande*".
(Meunier, 1915)

Daarnaast bestudeerde Meunier ook microplankton afkomstig van een expeditie naar de Noordpool aan boord van het schip de Belgica, georganiseerd door de hertog van Orléans (duc d'Orléans) in 1907. Deze studie resulteerde in de wederom prachtige publicatie "*Microplankton des Mers de Barents et de Kara*". Meunier vond het zo belangrijk organismen correct voor te stellen dat hij bijvoorbeeld 21 figuren heeft gemaakt van de soort "*Didinium gargantua*" terwijl die zich voedt.

Hoewel Meunier minder belang hechtte aan morfologische beschrijvingen en classificatie van microplankton, kunnen zijn gedetailleerde prenten van deze kleine zeewezens beschouwd worden als echte parels voor de mariene onderzoekswereld.

Didinium gargantua en zijn prooi *Cyclotrichium cyclokaryon*. (Meunier, 1910)

Publicaties van Meunier

Voor het meest actuele overzicht van mariene en kustgebonden publicaties van Meunier, volg deze link:
<http://www.vliz.be/imis/imis.php?module=person&persid=20061>

Meunier, A. (1910). Microplankton des Mers de Barents et de Kara. *Duc d'Orléans. Campagne arctique de 1907*. Imprimerie scientifique Charles Bulens: Bruxelles, Belgium. 355 + atlas (XXXVII plates) pp., [details](#)

Meunier, A. (1913). Microplankton de la mer flamande: 1. Le genre *Chaetoceros* Ehr.. *Mémoires du Musée Royal d'Histoire Naturelle de Belgique = Verhandelingen van het Koninklijk Natuurhistorisch Museum van België*, 7(2). Hayez: Brussel, Belgium. 55, 7 plates pp., [details](#)

Meunier, A. (1915). Microplankton de la mer flamande: 2. Les diatomacées (suite) (le genre *Chaetoceros* excepté). *Mémoires du Musée Royal d'Histoire Naturelle de Belgique = Verhandelungen van het Koninklijk Natuurhistorisch Museum van België*, 7(3). Hayez: Brussel, Belgium. 118, 7 plates pp., [details](#)

Meunier, A. (1919). Microplankton de la mer flamande: 3. Les Péridiniens. *Mémoires du Musée Royal d'Histoire Naturelle de Belgique = Verhandelungen van het Koninklijk Natuurhistorisch Museum van België*, VIII(1). Hayez: Brussel, Belgium. 111, 7 plates pp., [details](#)

Meunier, A. (1919). Microplankton de la mer flamande: 4. Les Tintinnides et coëtera. *Mémoires du Musée Royal d'Histoire Naturelle de Belgique = Verhandelungen van het Koninklijk Natuurhistorisch Museum van België*, VIII(2). Hayez: Brussel, Belgium. 59, 2 plates pp., [details](#)

Hoe verwijzen naar deze fiche?

VLIZ Wetenschappen (2008). Alphonse Meunier. Wetenschappen - Historische figuren van het zeewetenschappelijk onderzoek. *VLIZ information Sheets*, 127. Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ): Oostende, Belgium. 4 pp.

Online beschikbaar op <http://www.wetenschappen.be>

Geraadpleegde bronnen:

Hegh, E. (1920). Nécrologie: M. l'abbé Alphonse Meunier. *Revue Générale Agronomique* 24(2): 49-52, [details](#)

Orman, E. (1915-1919). Notice sur la vie et les travaux de M. le Chanoine Alph. Meunier. *Annuaire de l'Université Catholique de Louvain (1915-1919)*: 493-500, [details](#)

